לגזירה שוה לכדרבי [6] **דתניא רבי אומר.** לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי נזר וגו׳ והאי קרא במזיר כתיב[2]: **אין לי.** שמיטמא לאביו ולאמו בנגעם ובזיבתם אלא מזיר כ״ג מנין: **אמרת לא יאמר אמו בכ״ג.** שיש לנו ללמוד מן הדין שאינו מיטמא [3] שהרי ק״ו הוא כו׳: אין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אלא אם כן ישנו אחיו מאביו: אין כ״ג מיטמא לאחיו מאמו ולא מאביו ולא אפי׳ לאביו אע״פ שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אלא בשביל שבא מכח אביו: **אם זיכיתה מן הדין.** אם למדת מן הדין שאין כ״ג מיטמא לאמו מה תלמוד לומר אמו אלא מופנה כו׳: **אשכחן כ״ג.** דמיטמא למת מצוה מזיר מנלן: **ת״ל עליו (כל) נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר.** שלא מצינו שנקרא נפש מת אלא אדם בלבד: **בנפש המטמאה לו לאדם בביאה.** כיון שנכנס עמהם באהל הכתוב מדבר ואיזו זו נפש אדם ולא נפש בהמה וכיון דעל נפש מת לא יבא מדבר בנפש אדם [3] ומשמע דין קרובים דין רחוקים ולמה חזר הכתוב ואמר לאביו ולאמו אלא לאביו הוא [7] דלא מיטמא כו׳: **עד שלא יאמר.** שמיטמא למת מצוה הייתי מביאו מן הדין שמזיר מיטמא למת מצוה מה כ״ג כו׳ (א) ה): [3] **נאמרו כללות בכ״ג.** על כל נפשות מת לא יבא ואמר כלל בנזיר על נפש מת דכל נפש במשמע דין קרובים דין רחוקים מה כלל האמור בכ״ג כו׳ אף כלל האמור בנזיר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה:

ומה מצוה לא אם אמרת בכ״ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו תאמר בנזיר שמביא קרבן על טומאתו הואיל ומביא קרבן על טומאתו לא יטמא למת מצוה ת״ל לאביו ולאמו לא יטמא אבל מיטמא למת מצוה או אינו מיטמא לאביו ולאמו אבל יטמא לשאר מתים אמרת ק״ו ומה כהן הדיוט שמיטמא לקרובין אינו מיטמא לשאר מתים נזיר שאינו מיטמא לקרובין אינו דין שלא יטמא לשאר מתי׳ הא

ולאמו לגזירה שוה לכדרבי דתניא [6] רבי אומר גבי נזיר במותם אינו מיטמא [8] אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם ואין לי אלא בנזיר בכהן גדול מנין אמרת לא יאמר אמו בכ״ג שאין ת״ל שהרי ק״ו הוא ומה אם במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו אין כהן גדול מיטמא לאביו מקום שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ״ג מיטמא לאמו אם זכיתה מהדין מה ת״ל אמו בכהן גדול מופנה להקיש ולדון הימנו גזירה שוה נאמר אמו בנזיר ונאמר אמו בכ״ג מה אמו האמור בנזיר במותם אינו מיטמא [2] אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם אף אמו האמור בכ״ג במותם אינו מיטמא אבל מיטמא לנגעם ולזיבתם אשכחן כ״ג נזיר מנלן דתניא [1] כל ימי הזירו לה׳ על נפש [א] מת לא יבא [9] שומע אני אפי׳ נפש בהמה במשמע בענין שנאמר [2] מכה נפש בהמה ת״ל על נפש מת לא יבא בנפש אדם הכתוב מדבר ר׳ ישמעאל אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא יבא בנפשות המטמאות בביאה הכתוב מדבר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין ומה כ״ג שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה נזיר שאין קדושתו קדושת עולם אינו דין שמיטמא למת

ולאמו שנכתב בכ״ג לגזירה שוה. לנזיר דכתיב בנזיר לא יטמא להם במותם ודרשינן במותם יתירא דהא כתיב בריש״ה דקרא על כל נפשות מת[1] למה לי במותם לומר לך במותם הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם נראה דעיקר קרא לנגעם אילטריך דס״ד אמינא דמצורע חשיב כמת ולזיבתם נקט אגב נגעם: **ואין לי אלא בנזיר.** שמותר ליטמא לנגעם ולזיבתם: כ״ג מנין אמרת לא יאמר אמו בכ״ג. דאינו נזיר: ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו. דכתיב לאחיו וסבירא ליה דגמר אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות (דף יז:) הרי עדיפא משפחת אב ממשפחת אם לגבי כהן הדיוט אין[2] כ״ג מיטמא לאביו [מקום] שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ״ג מיטמא לאמו זכיתה מן הדין א״כ מה ת״ל אמו בכ״ג. וא״ת ומה נזיר כל וחומר הרי כבר אמר דעל כל נפשות מת אזהר רחמנא אקרובים ועל כרחך כדפרישי׳ ואמו נמי בכלל כל הקרובי׳ א״כ למה כתיב אמו בפירוש על כרחך מייתרא לג״ש וי״ל דאי לאו ק״ו הוה אמינא אע״ג דאסר קרובים מעל כל נפשות מת וכתיב נמי לאביו לאו למעוטי מת מצוה אלא למעוטי אם דמיטמא לה דהוה אמינא דווקא קרובים דמלד האב דגריעי טפי משום דאינה קורבא ודאית אלא חזקה בעלמא אבל אמו דודאי ילדתו ליטמא לה כדאמר לקמן האי סברא ע״כ אילטריך קל וחומר ללמד דאין זו סברא שהרי בכהן הדיוט אנו מחשיבים קורבא דאב טפי מן האם ומהשתא אייתר אביו ואמו בכהן גדול אביו לומר דמיטמא למת מצוה ואמו לגזירה שוה ואם תאמר אכתי מנלן דאביו בא למת מצוה הא אילטריך לגופיה דלא ליתא דלאמו למעוטי לאביו דיטמא דבסמוך ולית[3] ליה האי לריכותא דלקמן דאמו ודאי ילדתו דלקמן אליבא דר״ע קאמר ליה אבל לר׳ ישמעאל בלאו ק״ו אייתר לאמו שהיא בכלל שאר קרובים דאפי׳ אי נכתב לאביו לא הוה אמינא דלמעוטי אמו קאתי משום דודאי ילדתו דלית ליה הנך סברות דלקמן הלכך כי כתיב על כל נפשות מת כולהו קרובים במשמע אייתר לאביו למת מצוה ואייתר לאמו לגזירה שוה וקל וחומר לרווחא דמילתא: **הכי** גרסינן **אשכחנא כהן גדול דמיטמא למת מצוה נזיר מנלן.** תימה תיפוק ליה מגזירה שוה דאמו אמו כמו שאנו לומדים כהן גדול מנזיר לענין נגעם וזיבתם ה״נ ניהדר ונילף נזיר מכהן גדול לענין מת מצוה דאין גזירה שוה למחלה נראה למהר״ף אי לאו דנפקא לן מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא הוה אמינא דכולה גזירה שוה דאמו אמו אתיא למת מצוה אבל[4] לענין למעוטי נגעם וזיבתם בין בכהן הדיוט ובין בכהן גדול כיון דמצורע איתקש למת דהוה ליה כעוקר קרא ממשמעותיה ע״י ג״ש להכי אילטריך למילף מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא: **כל** ימי הזירו לה׳ על (כל) נפש מת לא יבא שומע אני נפש[5] בהמה במשמע. אי לא כתיב מת אלא נפש שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה: מ״ל נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר. דבהמה לא איקרי מת אע״ג דכתיב (שמות כא) והמת יהיה לו מת סתמא איקרי נפש מת לא איקרי: **ר׳ ישמעאל אומר אין צריך.** למעוטי בהמה מנפש מת דהא הוא אומר לא יבא בנפש המטמא בביאה היינו באהל הכתוב מדבר ואילו נבילה לא מטמאה באוהל: **לאביו ולאמו.** בנזיר כתיב ד׳ פרטי לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם: לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. מסקנא דברייתא זו דלאביו בא לגלוי על נפש מת דאייתי בקרובין ולאמו לגזירה שוה לכדרבי ולאחיו למת מצוה א] ומפיק ליה האי[6] סברא כמו שנושא ונותן בברייתא עד דיליף ליה מאחיו אי נמי התנא ידע בטוב דלא נפיק מת מצוה אלא מלאחיו והאי דקאמר לאביו ולאמו הוי כמו [וגו׳] ולעולם סומך אלאחיו: **עד שלא יאמר.** קרא בנזיר דמיטמא למת מצוה יש לי בדין בקל וחומר למשמע מיניה דנזיר מיטמא למת מצוה: ומה כהן גדול. שקדושתו עולם מיטמא למת מצוה. מקרא כדלעיל: **או** אינו. אלא לכך כתיב לאביו ולאמו לומר לך דמותר ליטמא לשאר מתים רחוקים וטעמא איכא למימר דשמא אקרובים אזהריה רחמנא מפני [שמיצר] עליהם וזהו זילותא דנזיר דאיקרי קדוש אבל רחוקים שאינו נעצב עליהם לא אזהריה רחמנא: אמרת ק״ו. ד) מכהן גדול[7] דעל כרחיך סברא זאת לא אמיתית היא שהרי ב) [בכ״ג] הוא מיפכא: ה) **ועד שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ״ג.** על כל נפשות מת לא יבא: ונאמר כללות בנזיר. על (כל) נפש מת לא יבא מה כללות האמורות בכ״ג וכו׳ תימה והיכי בעי למילף נזיר מכ״ג לענין מת מצוה והא איכא למיפרך מה לכ״ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו כדפרכינן לעיל ופי׳ הר״ס דלאו לענין מת מצוה בעי למילף אלא בא לומר דלאביו ולאמו בנזיר מייתר דאגופיה לא אילטריך דלכתוב כללות לחודייהו על נפש מת לא יבא וממילא ידעינן דהיינו קרובים נמי דילפינן להו מכללות דכ״ג ג) או[8] כלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לנפש לא יטמא בעמיו כו׳ וספיר אילטריך לגופיה והאי דקאמר אף כללות דאמרינן בנזיר מיטמא למת מצוה היינו כלומר מיתורא דאביו דלא אילטריך לגופיה וכן מוכח בתר הכי: **דאי** מיבעי ליה לאביו ולאמו ממש. שאינו מיטמא לאביו

מסורת הש״ס

ה) לעיל מג., ב) [במדבר ו], ג) שייך לע״ב, ד) גי׳ ת״מ מכהן הדיוט, ה) שייך לע״ב,

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי הֲזִירוֹ לַיי עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא:
במדבר ו ו
2. וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ: ויקרא כד יח

נוסחת הריב״ן

א) לגזירה שוה לכדרבי משום האמור במזיר דתניא כו׳: ב) לה שהרי: ג) ומשמעו: ד) דא״ר: ה) ועדיין עד שלא יאמר יש לי בדין דמזיר מטמא למת מצוה דנאמר בכל נפשות מת כו׳:

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה עד שלא וכו׳ כ״ג כו׳ הס״ד ואח״כ מ״ה ועד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מיטמא למת מצוה דנאמר כלל בכ״ג על כל:

גליון הש״ם

גמ׳ שומע אני אפי׳ נפש בהמה. עי׳ ביאה דף כא ע״א:

הגהות הגר״א

[א] גמ׳ (מת) מז״מ (וע״ מוס׳):

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תוד״ה לאביו וכו׳ ומפיק ליה האי סברא כמו. מן תיבת ומפיק עד כמו נמחק וכ״כ ולא מפיק ליה עדיין האי סברא כיון שנושא וכו׳ כל״ל א״מ: ב] ד״ה אז אינו וכו׳ שהרי בכה״ג. תיבת בכה״ג נמחק וכ״כ בכהן הדיוט. א״מ: ג] ד״ה ועד שלא יאמר כו׳ דכ״ג אז כלך. כ״כ עיין א״מ ובמוסק כל זה מן אז כלך וכו׳ עד ע״כ אוקמי׳ אכללא דכ״ג ושוסה מן הכל דבור אחד:

הגהות התוספות

1. ל״ל על נפש מת. 2. ל״ל ואפ״ה אין. 3. ל״ל דלית. 4. ל״ל אבל לא. 5. ל״ל אפילו נפש. 6. ל״ל ומפיק ליה מהאי. 7. ל״ל הדיוט. 8. מתיבת אז עד תיבת לגופיה אין כאן מקומו אלא הוא דיבור בפנ״ע ושייך אחר דיבור זה.

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי׳ פט״ז מהל׳ טומאת אוכלין הל׳ ט סמג עשין רמ:

מוסף רש״י

אבל מטמא הוא. בין מזיר בין כהן לנגעם ולזיבתם. ואינם עוברים במגע הזב לא משום לא יחלל ולא משום לא יטמא (לעיל מג.).

פי׳ הרא״ש

כל נפשות מת לא יבא בכ״ג כתיב: מטמא לקרובים כדכתי׳ לאמו ולאביו וגו׳ לה יטמא: מטמא לאביו כ״ש שאינו מטמא לאמו: אשכחן כ״ג נזיר מנלן. הוה מצי למימר מג״ש דאמו אמו אלא ניחה ליה לאשכחיה בגופיה. ת״ל נפש מת ובהמה לא אקרי נפש מת. בנפשות המטמאות בביאה. באהל: לאביו ולאמו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאמו כדי נקטי׳ דדרש׳ ליה לקמן לג״ש. עד שלא יאמר שיטמא למת מצוה יש לי בדין. אבל מטמא הוא לשאר מתים משום דכתיב נזר אלהיו על ראשו הלכך לרחוקים שאינו עציב עליהם כ״כ יטמא. אמרת קל וחומר ומה כ״ג שמטמא לקרובים אינו מטמא לשאר מתים הרי גלה הכתוב שדין הוא שיטמא לקרובים יותר מלרחוקים ומחמת סברא כל דהו אין לנו שיטמא לרחוקים אף על פי שאינו מטמא